

תפ"ח (באר שבע) 23365-12-22 - מדינת ישראל - פרקליטות מחוז דרום נ' אמיר אלקרינאוי (עציר) - ע"י

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 23365-12-22 מדינת ישראל נ' אלקרינאוי(עציר)

לפני כבוד השופטת גילת שלו - אב"ד

כבוד השופט איתי ברסלר-גונן

כבוד השופטת פאני גילת כהן

מדינת ישראל - פרקליטות מחוז דרום

המאשימה
נגד

אמיר אלקרינאוי (עציר) - ע"י ב"כ עו"ד שי שורר

הנאשם

החלטה

השופטת גילת שלו - אב"ד

לפנינו בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום, על דרך של הוספת ארבעה חוקרי שב"כ לרשימת עדי התביעה.

ביום 12.2.22 הוגש נגד הנאשם כתב אישום, בו יוחסו לו עבירות של מעשה טרור של נסיון לרצח (בדרך של דריסת המתלונן ברכבו), חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והסתייעות ברכב לביצוע פשע. במסגרת המענה לכתב האישום העלה הנאשם טענת זוטא, ולפיה הודאותיו מיום 27.11.22 ומיום 29.11.22 במסגרת חקירות השב"כ, אינן קבילות, שכן הן לא ניתנו באופן חופשי ומרצון; וצוינו שמותיהם של שישה חוקרי שב"כ שכלפיהם מופנות טענות הזוטא.

שמיעת הראיות החלה ביום 29.1.24, ומאז העידו עדים רבים מטעם המאשימה, ובין היתר העידו שניים מחוקרי השב"כ שכלפיהם נטענו טענות הזוטא.

ביום 9.4.24, במהלך עדותו של המכונה "ברמן" הודיע הסנגור כי הוא חוזר בו מטענת הזוטא, והעלה הצעות לסיים את התיק תוך צמצום שמיעת העדים והעלאת טענות משפטיות; אך ב"כ המאשימה עמדה על הגשת כל החומרים, לרבות כל הזכ"דים של חוקרי השב"כ. משהצדדים לא הגיעו להסכמה,

נקבע התיק לשלוש ישיבות נוספות לסיום פרשת התביעה ולפרשת ההגנה.

לדיון ההוכחות שנקבע ליום 12.5.24, זימנה ב"כ המאשימה בין היתר את חוקר השב"כ המכונה "רגב" (אשר בסופו של דבר לא העיד), זאת למרות שהוא לא מצוי ברשימת עדי התביעה ואף לא ברשימת העדים שביקשה ההגנה לחקור במסגרת משפט הזוטא, ועל כן התבקשה ב"כ המאשימה להבהיר הכיצד הזמינה אותו לעדות.

במסגרת זו הוגשה בקשה זו הנושאת את הכותרת "הבהרה ובקשה מטעם המאשימה לתיקון כתב האישום".

ב"כ המאשימה טענה, כי ברשימת עדי התביעה שבכתב האישום נכתב לגבי עד תביעה 23 "חוקרי שב"כ- יוזמנו לפי דרישה", וכי היא מבקשת למעשה להוסיף פירוט שמי של חוקרי השב"כ אותם היא מבקשת להעיד.

לדבריה, הנאשם נחקר 12 פעמים בשב"כ ו-4 פעמים במשטרה, ובאמצעות שני חוקרי השב"כ שהעידו הוגשו 7 מתוך זכ"די החקירה בשב"כ; כאשר בחקירותיו בשב"כ שטרם הוגשו, הנאשם הודה מספר פעמים שלא היתה לו תקלה ברכב, זאת בשונה מחקירותיו במשטרה בהן טען כי אירוע הדריסה אירע בשל תקלה ברכבו. לטענתה, מדובר באמרות חוץ של הנאשם, בנוגע לנושא המצוי בלב המחלוקת בתיק, ולכן חוקרי השב"כ נכללו מלכתחילה ברשימת עדי התביעה, זאת בלא קשר להעלאת טענות זוטא; כאשר הביטוי "לפי דרישה" נכתב כדבר שבשגרה, ו"מאז ומעולם הכוונה בכתיבה זו כי החומרים הרלוונטיים לעדים אלו יוגשו ללא צורך בזימון העדים אלא אם הסניגור ידרוש זאת. כמובן שכלל שהסניגור מתנגד להגשת המסמכים המאשימה מזמנת את העדים שערכו את המסמכים הרלוונטיים".

ב"כ המאשימה טענה כי יש חשיבות רבה כי בפני בית המשפט יעמדו כל חקירותיו של הנאשם, לרבות אמרותיו בשב"כ, והפנתה לפסיקה ולפיה אמרות נאשם בפני חוקרי שב"כ קבילות כראיה, ועל בית המשפט לבחון את משקלן.

על כן, טענה, כי משסירב ב"כ הנאשם להגשת הזכ"דים של הנאשם בשב"כ, על אף שכיום אינו טוען טענות זוטא, יש צורך בהעדת חוקרי השב"כ לצורך הגשת הזכ"דים המהווים חלק אינטגרלי מהראיות בתיק. לדבריה, "משהובהר במהלך ניהול התיק כי רישום עדי התביעה ללא פירוט שמי אינו מספיק, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על תיקון כתב האישום כך שבפרק "עדי התביעה" במקום ע"ת 23 יירשמו חוקרי השב"כ שחקרו את הנאשם..."; ולא ייגרם עיוות דין לנאשם שכן כלל החומרים הועמדו לרשות ההגנה עם הגשת כתב האישום.

ב"כ הנאשם התנגד לבקשה, וטען כי יש בתיקון כתב האישום בשלב זה ובנסיבות הבקשה כדי לפגוע בהגנת הנאשם ובזכותו להליך הוגן; כאשר מדובר בהמשך ישיר להתנהלות המאשימה לאורך ההליך, ובכלל זה אי העברת חומרי חקירה להגנה, "מציאת" מזכרים ערב לפני הדיון, העדר סרטונים מחומרי החקירה ועוד.

לדבריו, ברשימת עדי התביעה שבכתב האישום נכתב, לגבי עד תביעה 23 כי מדובר בחוקרי שב"כ אשר יוזמנו על פי דרישה, ובמסגרת המענה לכתב האישום ופירוט טענות הזוטא צוינו שמות חוקרי השב"כ אותם מבקשת ההגנה לחקור בחקירה נגדית; כלומר, התנאי של "לפי דרישה" קיים על ידי ההגנה ולא עלתה כל טענה בעניין זה מצד המאשימה. עוד צוין, כי אותם עדים אשר זומנו "על פי דרישה" בעניין טענת הזוטא העידו בבית המשפט והזכ"דים שערכו הוגשו לבית המשפט, כאשר בהמשך נזנחה טענת הזוטא ע"י ההגנה.

נטען, כי מטרת הבקשה היא שיפור עמדות מצד המאשימה בשלב מאוחר של המשפט, כאשר כתב האישום הוגש לפני למעלה משנה וחצי, ההליך מצוי בסוף פרשת התביעה, והיה למאשימה די זמן להגיש בקשה לתיקון כתב האישום, אם סברה כי יש צורך בחוקרי שב"כ נוספים מעבר לאלו שזומנו לבקשת ההגנה.

עוד נטען, כי זכ"די השב"כ אינם מהווים ראיה ואינם ערוכים בהתאם לפקודת הראיות, ולא בכדי עוברים הנחקרים לחקירת משטרה, שם מוסברות להם כלל זכויותיהם.

דין והכרעה

סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן- חסד"פ) קובע, כי "בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן...".

בפסיקת בתי המשפט, ניתן לראות מגמה המתירה הבאת ראיות נוספות, גם בשלבים מתקדמים של המשפט, כאשר המבחן הוא עיוות הדין שייגרם לנאשם אם הראיה תוצג, ומנגד, עיוות הדין שייגרם לאינטרס הציבורי אם הראיה לא תוצג; וכבר נקבע לא אחת כי אין מקום ששיקולי פרוצדורה וליקויים טכניים יכריעו את גורל התיק (ראו למשל ע"פ 1/48 סילוסטר נ' היועץ המשפטי, פ"ד א(1) 5, וע"פ 951/80 קניר נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 505).

על כן, ברוב המקרים שבהם מוגשת בקשה לתיקון כתב אישום בדרך של הוספת עדים, בעיקר כאשר מדובר בעדים שהחומר לגביהם היה בידי ההגנה, וכאשר הבקשה מוגשת בטרם סיום פרשת התביעה, הנטייה היא לאפשר את התיקון, תוך קביעה כי ניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן.

אלא שבענייננו, אנו סבורים כי ריבוי התקלות וה"שיפורים" שנערכו ע"י המאשימה במהלך המשפט, כמו גם שינוי חזית משמעותי מצד התביעה בנוגע לאותה סוגיה העומדת בבסיס הבקשה בענייננו, דהיינו הזמנת חוקרי השב"כ והעדתם, הצטברו לכלל מסה קריטית שאינה מאפשרת העתרות נוספת לבקשות מעין זו של התביעה, ויש בה לפגוע בהגנת הנאשם, ובכלל זה ביכולתו לקבוע לעצמו קו הגנה אפקטיבי שיכול להתמודד עם הראיות בתיק, ובעיקר בזכותו להליך הוגן.

כך למשל, בדיון ההוכחות הראשון ביום 29.1.24 התברר, כי ערב קודם לכן העבירה ב"כ המאשימה לב"כ הנאשם חומרי חקירה נוספים הקשורים בשני עדים שהוזמנו להעיד באותו יום, והתגלו בפניה רק באותו יום.

בדיון שהתקיים ביום 12.2.24 שוב התגלו חומרי חקירה נוספים הקשורים בעדים שאמורים להעיד והועברו לסנגורים ימים ספורים לפני הדיון. בהחלטתנו מאותו מועד קבענו, כי מדובר במצב לא תקין, וכי **"על ב"כ המאשימה לעבור על תיק החקירה ולעשות סדר כך שמקרים כמו אלו לא יישנו... ולא ניתן לצפות מההגנה להתאים עצמה פעם אחר פעם להתנהלות האמורה"**.

בדיון מיום 4.3.24 ביקשה ב"כ המאשימה לתקן את כתב האישום ולהוסיף חוקר זי"ט, שלדבריה שמו נפקד מכתב האישום בעקבות תקלה ואף חלק מחומרי החקירה שערך לא היו בתיק; תוך שציינה כי בעקבות החלטתנו בדיון הקודם, היא ערכה סדר בחומרי החקירה וכך גילתה את הטעות. בהחלטתנו הבענו מורת רוח מהתקלות הנשנות, אך התרנו את תיקון כתב האישום, תוך שקבענו אז כי לא נפגעה יכולתו של הנאשם להתגונן. באותו מועד שוב העבירה ב"כ המאשימה חומר חקירה נוסף, לרבות חומר הנוגע לעד שכבר העיד בפנינו בדיון קודם, ובהקשר לכך ציינו כי **"אין לנו אלא להביע שוב מורת רוח קשה מהאופן שבו מתנהל התיק ואנו מקווים כי זו הפעם האחרונה שנידרש לעניינים מעין אלו, וכי הדבר אכן נעשה בשל הפנמת הערות בית המשפט בדיון הקודם"**.

בנוסף לכל האמור, בדיון ההוכחות שהתקיים ביום 2.4.24, בעת עדותו של החוקר המכונה "אושרי", ובתגובה לטענות הסנגור, קבענו כי העד **"לא היה עד רגיל שמופיע בכתב האישום, אלא הובא רק בשל טענות הזוטא, שהועלו על ידי הסנגור... אנו מבהירים שעדותו היום נעשית במסגרת משפט הזוטא"**. ב"כ המאשימה לא הסתייגה מהאמור, גם לאחר שהסנגור ביקש מספר פעמים להבהיר ולחדד את תכלית הבאת חוקרי השב"כ לעדות.

בהמשך, במסגרת דיון ההוכחות שהתנהל ביום 9.4.24, במהלך עדותו של חוקר השב"כ המכונה "ברמן", במענה לשאלת בית המשפט, אמרה ב"כ המאשימה כי אילולא ההגנה העלתה טענת זוטא, היא לא היתה מזמינה את חוקרי השב"כ, ולשאלת הסנגור כיצד אם כך היתה מגישה את הזכ"ים, אף השיבה **"קודם כל יש את ההודעות במשטרה, 4 הודעות שנגבו במשטרה ודי בהם מבחינתנו כדי לבסס את ההרשעה"** (עמ' 597-598). עם זאת, בהמשך אמרה, כי אם לא היתה מועלית טענת זוטא, היא היתה מביאה לעדות רק את המכונה "אושרי" (עמ' 599-600), חוקר אשר כבר העיד בפנינו ביום 2.4.24; ולקראת סוף הדיון אמרה כי היתה מביאה לעדות את המכונה "אושרי" ואת המכונה "שפירו" שלטענתה יש בפניהם ראשית הודאה של הנאשם (עמ' 591). רק בתום הדיון, לאחר שנשאלה מדוע שמותיהם של עדים אלו לא נכתבו בכתב האישום, ולאחר שיצאה להתייעצות, אמרה כי הכוונה בביטוי "יוזמן לפי דרישה" היא שאין צורך להביא פיזית את העדים אלא לפי דרישה של ההגנה.

למרות שהסנגור חזר בו מטענות הזוטא, לדיון שנקבע ליום 12.5.24 זימנה ב"כ המאשימה לעדות את חוקר השב"כ המכונה "רגב", אשר כאמור אינו מופיע במענה של ההגנה, וזאת מבלי לבקש את רשות בית המשפט. לשאלת בית המשפט מדוע הזמינה אותו, טענה ב"כ המאשימה כי דבריה בדיון הקודם לא היו נכונים, וכי **"אני טעיתי ואני התכוונתי שאם הוא לא היה טוען טענות זוטא אנחנו היינו מבקשים להגיש את הזכ"ים כמו שאנחנו מגישים מסמכים רפואיים של רופאים"** (עמ' 681-682).

כאמור, מדובר בשינוי חזית משמעותי של המאשימה בסוגיה העומדת במחלוקת בענייננו, ולא ניתן

לקבל את דברי ב"כ המאשימה בסעיף 6 לבקשה, כי "המאשימה מצרה על כך שעמדתה, כפי שפורטה לעיל, לא הובהרה בפני בית המשפט הנכבד כדבעי עד כה, ועל כן נדרשה הבהרה זו"; שכן אין מדובר בחוסר בהירות, אלא בשינוי עמדה שהוצגה קודם במהלך ההליך.

לא זו בלבד, אלא שכאמור המאשימה הודיעה בדיון מיום 9.4.24 כי אין מדובר בהודאה כלשהי של הנאשם בפני חוקרי שב"כ וכי יש לה די ראיות להוכחת האשמה גם ללא הזכ"דים של החקירות בשב"כ.

נוכח כל האמור, נוכח ההתנהלות המצטברת של המאשימה, שכללה הוספת חומרי חקירה ועדים לשיעורין כמעט בכל ישיבה, לאור ההחלטות הרבות שניתנו בעניין זה; לאור העובדה שגם בסוגיה שבמחלוקת שינתה המאשימה חזית; ולאור השלב המתקדם בו מצוי התיק, כאשר בהתאם להצהרות הקודמות של ב"כ המאשימה נקבעו מועדים לסיום שמיעת הראיות בתיק, אנו סבורים כי במקרה חריג זה אין מקום לאפשר למאשימה לתקן פעם נוספת את כתב האישום.

למעלה מן הנדרש נציין, כי איננו מקבלים את טענות המאשימה כי היא יצאה ידי חובתה בצינה בכתב האישום כעד תביעה 23 "חוקרי שב"כ- יוזמנו לפי דרישה", וכי מדובר בתיקון הכולל בק פירוט שמי לאמור בכתב האישום.

סעיף 85(6) לחסד"פ קובע, כי כתב האישום יכיל בין היתר את שמות עדי התביעה. אמנם, לעתים במקום שמות עדי התביעה נכתבים מסמכים שונים, כגון תעודות רפואיות או מחקרי תקשורת, אך לא ניתן על פי החוק לכתוב קבוצת עדים באופן כללי, כפי שנעשה בענייננו, אלא יש לפרט באופן שמי את עדי התביעה. לעניין זה יש חשיבות רבה במובן של יכולתו של הנאשם להתגונן, להערך למשפטו ולדעת מיהם העדים שהתביעה מבקשת להעיד בעניינו ומה יהיו הראיות שבדעת התביעה להגיש בהליך.

זאת ועוד, לא ניתן לקבל את טענת המאשימה כי מדובר בעניין שנעשה בשגרה, כפי שנעשה בנוגע למסמכים רפואיים. אמנם, במקרים רבים מצינת המאשימה בכתב האישום לגבי מסמכים מסוימים שעורכיהם יוזמנו לפי דרישה, וכך נעשה גם בענייננו (ראו עדי התביעה 30-31, 33-35). ואולם, מדובר לרוב ברשומות מוסדיות, מסמכים אשר מוגשים כעדות ראשית של עורכיהם, אשר מוזמנים לעדות רק כאשר יש דרישה לכך מצד ההגנה.

לא ניתן לומר כי אמרת נאשם, שאותה אמורה המאשימה להוכיח באמצעות גובה האמרה ולעמוד בתנאים שנקבעו בפקודת הראיות, יכולה להכלל בכפיפה אחת עם מסמכים כגון תעודות רפואיות או תעודות עובד ציבור.

חשוב לציין בהקשר זה, כי לאור השוני המהותי בין אופיין המודיעיני-סיכולי של חקירות השב"כ לבין חקירה משטרתית, ברוב התיקים שבהם מתנהלת חקירה בשב"כ, מתנהלת במקביל חקירה משטרתית שבמסגרתה נגבות הודעות תחת אזהרה ותוך הודעה על זכויות החשוד. על כן, כל עוד אין לכך ערך ראייתי נוסף (כמו למשל כשקיים שוני בין האמרות בשב"כ לבין האמרות במשטרה), לרוב חוקרי השב"כ אינם נרשמים ברשימת עדי התביעה בכתב האישום, והם מוזמנים לעדות רק כאשר מועלית טענת זוטא שמופנית לחוקרי השב"כ. כלומר, אם בענייננו סבורה היתה המאשימה כי יש אמרות מסוימות שבהן הנאשם אמר דברים שונים או נוספים על אלו שאמר בחקירה המשטרתית, היה עליה לפרט את שמות

גובי אותן אמרות בכתב האישום, בדיוק כפי שציינה את חוקרי המשטרה שגבו את אמרותיו במשטרה.

לאור כל האמור, אנו דוחים את הבקשה לתיקון כתב האישום.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י"ב סיוון

תשפ"ד, 18 יוני

2024, בהעדר

הצדדים.

פאני גילת כהן, שופטת

**איתי ברסלר-גונן,
שופט**

**גילת שלו, שופטת
אב"ד**